

Beschermde soorten in Kerckebosch 2018

28 september 2018

ZOON ECOLOGIE

Colofon

Titel	Beschermde soorten in Kerckebosch 2018
Opdrachtgever	WOM Kerckebosch
Uitvoerder	ZOON ECOLOGIE
Auteur	C.P.M. Zoon
Datum	28 september 2018
Controle en akkoord	R. Goderie (Goderie Ecologisch Advies)

ZOON ECOLOGIE

Balkerweg 60, 7738 PB, Witharen
tel: 0523-676.470, 06-22682040
e-mail: info@zoon-ecologie.nl

Ervaring sinds 1980 met veldonderzoek naar flora en vegetatie in Nederland en met faunaonderzoek in Europa.
Vanaf 1986 is gewerkt aan vorming van natuurbeleid van overheden en effectbeoordeling van ruimtelijke plannen in Nederland.
Vanaf 1990 ervaring met mitigeren van autowegen, terreinbeheer en natuurontwikkeling.
Sinds 2010 natuurbegrazing met een eigen schaapskudde.

Inhoud

Colofon	1
1 Inleiding	3
1.1 Doel van deze toets.....	3
1.2 Ligging van het terrein	3
1.3 Het plan.....	4
1.4 Status van het gebied in het beleid voor gebiedsbescherming	5
2 Natuurwaarden	6
2.1 Onderzoeksgebied	6
2.2 Het onderzoek.....	7
2.3 Toestand van de natuur	7
2.4 Verwachting voor beschermde soorten.....	8
2.5 Aangetroffen beschermde soorten	8
2.6 Het belang van het terrein voor beschermde soorten.....	11
2.7 Het belang van het terrein voor beschermde gebieden	11
3 Effecten	12
3.1 Effecten van het plan op beschermde soorten	12
3.2 Effecten van het plan op beschermde gebieden.....	13
4 Conclusies en aanbevelingen	14
4.1 Conclusies.....	14
4.2 Aanbevelingen voor mitigatie en compensatie.....	14
4.3 Randvoorwaarden en werkbare perioden	14
4.4 Ontheffing Wnb.....	16
Bijlagen	
Bijlage 1: Deelgebieden 1 t/m 5	
Bijlage 2: Wettelijke grond voor een natuurtoets	

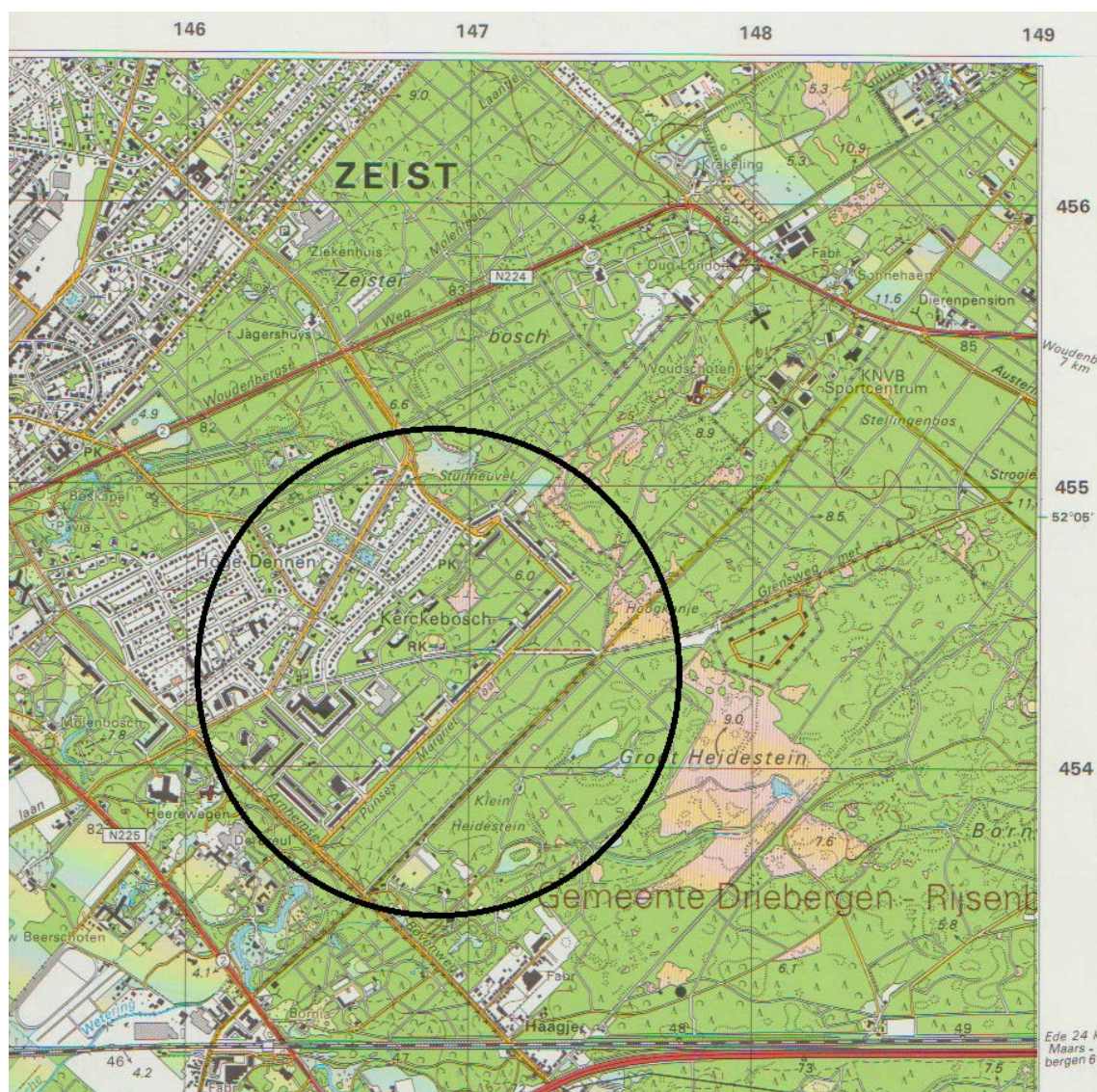
1 Inleiding

De Wijkontwikkelingsmaatschappij (WOM) Kerckebosch is voornemens om nieuwbouw te ontwikkelen in delen van de wijk Kerckebosch. Mogelijk worden daarbij beschermde soorten planten en dieren verstoord of vernietigd. Als initiatiefnemer is de WOM verplicht hiernaar onderzoek te doen en met de bevindingen daarvan in haar plannen rekening te houden.

1.1 Doel van deze toets

Deze toets doet verslag van het onderzoek naar beschermde planten en dieren, gebieden en houtopstanden en van het toetsen van de resultaten aan de Natuurbeschermingswet. Er worden adviezen gegeven om eventuele overtredingen te voorkomen of te verzachten.

1.2 Ligging van het terrein

Figuur 1.1: Binnen de cirkel is de rechthoekige structuur van de wijk Kerckebosch te herkennen. Deze situatie gold tot ca. 2013

1.3 Het plan

Figuur 1.2: Situatie 2018

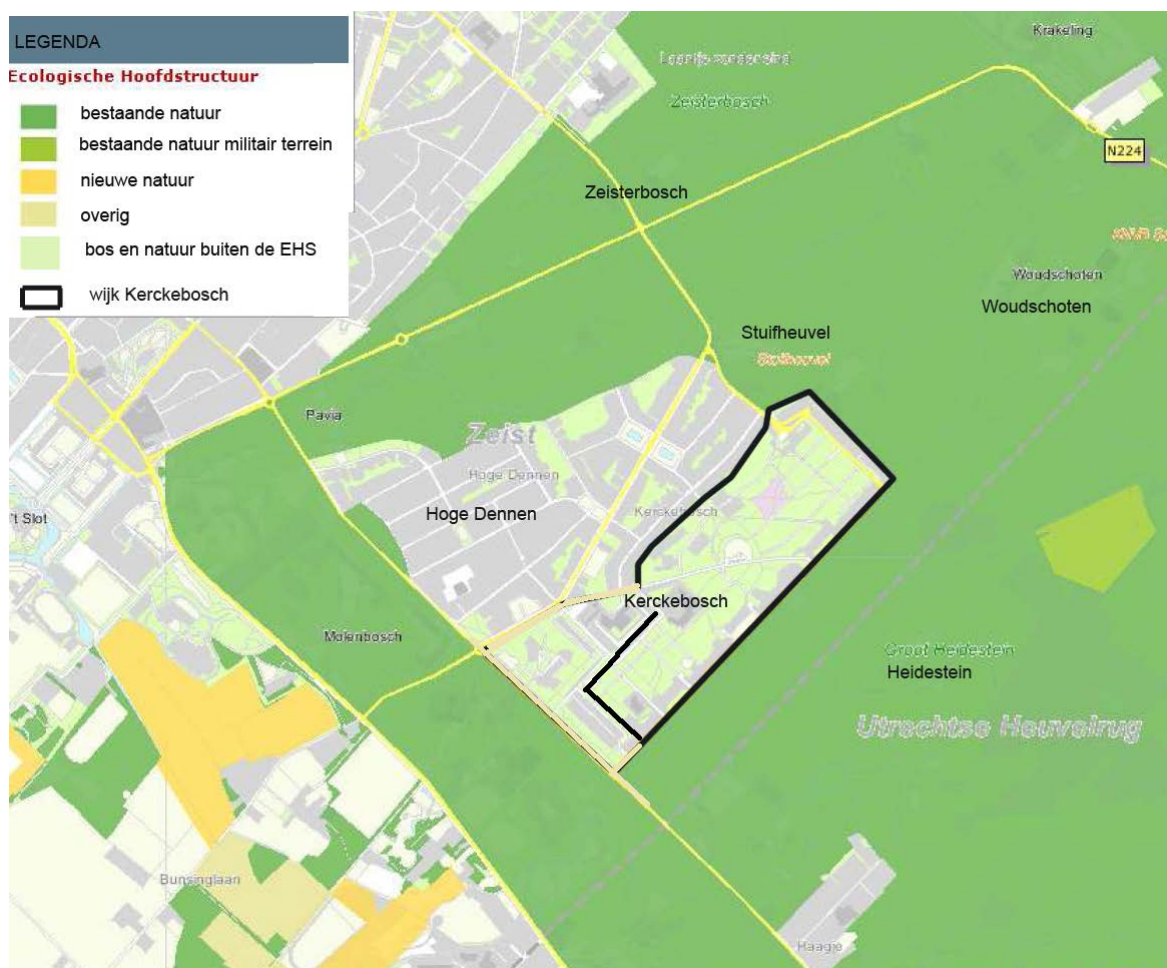
Figuur 1.3: Eindplan met de geplande 5 ingrepen

1. De weg Hoog Kanje wordt aan het begin naar de rotonde toe rechtgetrokken. Daarvoor moet bos geveld worden en wordt er bos teruggeplant.
2. Een bosperceel wordt geveld om een appartementgebouw te kunnen bouwen
3. Een perceel bos wordt geveld ten behoeve van een bezoekerspunt bij het nieuwe begin van de onverharde Hoog Kanje aan de Kerckeboschlaan, als toegang tot de bosgebieden.
4. Een perceel bos wordt geveld ten behoeve van de bouw van woningen parallel aan de Hoog Kanje
5. Het gebouw van de WOM /kerk wordt gesloopt.

Bijlage 1 geeft meer in detail inzicht in de eindsituatie per deelgebied.

1.4 Status van het gebied in het beleid voor gebiedsbescherming

Het plangebied ligt direct buiten het Nationaal Natuurnetwerk Utrechtse Heuvelrug (figuur 1.9) Onderdelen van het NNN die direct grenzen aan Kerckebosch zijn Stuifheuvel, Woudschoten en Heidestein. Het ligt niet in de buurt van een Natura 2000 gebied. De bosopstanden in het plangebied en de rest van Hoge Dennen-Kerckebosch, vallen niet onder de Natuurbeschermingswet, maar onder de gemeentelijke kapverordening.

Figuur 1.9: Nationaal Natuur Network rond Kerckebosch

2 Natuurwaarden

2.1 Onderzoeksgebied

Figuur 2.1: Te onderzoeken gebieden

2.2 Het onderzoek

Vanuit eerdere onderzoeken was de terreintoestand al bekend (diverse onderzoeken van Zoon Ecologie sinds 2009). Voor zover daarbij is afgeweken van het 'vleermuisprotocol' is dat met redenen gebeurd. Geheel volgens het vleermuisprotocol is het streven om altijd 2 waarnemingen te hebben uit een periode, om meer verschillende omstandigheden mee te nemen. Dus 2 maal in de periode van zomerverblijven (mei – juli) en 2 maal in de periode van het paren (aug – sept) bij voorkeur een ochtend- en een avond bezoek. Daarnaast wordt gezocht naar jachtgebieden en vliegroutes (extra ronden)

In het vleermuisprotocol gaat het er niet primair om alle individuen waar te nemen, maar in de eerste plaats de functie van de plek voor een soort te kunnen vaststellen, omdat veel functies door vleermuizen als groep uitgevoerd worden. Dit in tegenstelling tot bv broedvogels, waarbij het wel belangrijk is het aantal nesten/paren te bepalen. Als de functie van een plek duidelijk is kan gestopt worden met waarnemen. Zo is op 16 augustus waargenomen dat naast gebied 2 een parende dwergvleermuis rondvlog (paargebied) en daarna dat naast gebied 1 een middernachtzwerm plaatsvond (indicatie voor een groepswinterverblijf).

Op de volgende data in 2018 is het plangebied bezocht, steeds door 1 persoon (tabel 2.1):

Tabel 2.1: Onderzoeksdata

Datum	Tijd	Doel	Gebied	Weer
31 mrt	14 – 16 u	Begroeiing; broedvogels	Alles	Droog
6 mei	08 - 10 u	Broedvogels; Geschiktheid gebouwen	Alles	Droog
15 mei	20 - 22 u	Piepende jonge uilen	Alles	Droog
5 juni	04 – 07 u	Vleermuizenverblijven, sperwer	5	Droog
6 juni	04 – 07 u	Vleermuisverblijven, sperwer	3 En 4	Droog
7 juni	04 – 07 u	Vleermuisverblijven, sperwer	1 En 2	Droog
20 juni	04 – 07 u	Vleermuisverblijven, jagen en routes	Alles	Droog
17 juli	21- 23 u	Vleermuis, jagen en routes	Alles	Droog
16 aug	21 – 24 u	Paargebieden, jachtgebieden, midzomernachtzwermen, bosuil	Alles	Warm
3 sept	05 – 07 u	Paargebieden, verblijven	1 En 2	Zacht
4 sept	05 - 07 u	Paargebieden, verblijven	3, 4 En 5	Zacht

Het onderzoek naar vleermuizen gebeurde met een Petterson D200 batdetector, met opnamemogelijkheid.

2.3 Toestand van de natuur

Gebied 1:

- Bosje A gemengd bos (Berk, Eik, Groveden, Robinia) met tuinstruiken en Klimop
- Bosje B gemengd bos (Beuk, Eik, Groveden, Berk, Abeel) met Taxus en Klimop.
- Bosje C gemengd bos (Groveden, Fijnspar, Eik) met tuinstruiken en Klimop
- Hoog Kanje laan van jonge Berk, Robinia, Beuk en oude Amerikaanse eik.

Gebied 2: Open bos met gras en kaal zand en gemengd bos

Gebied 3: Jong bos van Amerikaanse eik

Gebied 4

- Bos A Loofbos met rij zeer oude eiken en beuken
- Bos B Loofbos middeloud met veel oude Amerikaanse eik

Gebied 5: Het gebouw van de kerk/het wijkinformatiecentrum met gemengd jong bos aan Achterzijde en oude Groveden bomen in gemaaid gras aan voorzijde.

2.4 Verwachting voor beschermde soorten

Vogels

Te verwachten zijn broedvogels van bos en tuin. Algemene bosvogels zoals Vink, Roodborst, Winterkoning, Merel, Koolmees en Pimpelmees. Zwarte kraai en Ekster worden verwacht met hun nesten in de hoge oude dennen. Grote bonte specht nestelt mogelijk in boomholten van oude bomen in gebied 1 en 4A. Huismus en spreeuw zijn waarschijnlijk niet algemeen. In de rustige bosdelen van gebied 3 en 4 kunnen sperwer (jong naaldbos), ransuil (oude nesten) of bosuil (boomspletten) broeden.

Beschermde zoogdieren

Vleermuizen van bos en tuin, met mogelijk verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis in het wijkinformatiecentrum. Mogelijk verblijfplaatsen van Grootoorvleermuis, Franjestaart, Baardvleermuis, Ruige dwergvleermuis of Rosse vleermuis in de oude Amerikaanse eiken langs Hoog Kanje en in de oude bomen van gebied 4A. Eekhoornnesten, vooral in rustig bos grenzend aan tuinen (gebied 5).

Beschermde amfibieën

De Gewone pad komt waarschijnlijk voor in het droge plangebied.

Beschermde reptielen

In het naastgelegen bos- en heidegebied Heidestein en Woudschoten komen levendbarende hagedis, hazelworm en zandhagedis voor. Deze soorten kunnen zich uitbreiden naar het plangebied. Buiten het onderzoeksgebied zijn er in de noordoostelijke rand van de wijk al eerder hazelwormen gevonden. Langs de zuidoostelijke rand (gebied 2) ligt nu nog de Margrietlaan, die intrek van reptielen remt. Langs gebied 5 ligt nog de entreeweg van de wijk (Kerkeboschlaan) die hazelwormen uit de nabije omgeving tegenhoudt.

Beschermde insecten

Er worden geen beschermde insecten niet verwacht.

Beschermde planten

Er worden geen beschermde planten verwacht.

2.5 Aangetroffen beschermde soorten

Vogels

Er werden bij gebied 1 veel vogels aangetroffen. Geen daarvan broedde in het gebied 1, allemaal in de aangrenzende tuinen. In de bosgebiedjes elders werden algemene broedvogels aangetroffen (Kauw, Zwarte kraai, vink, Koolmees, Pimpelmees, Merel, Winterkoning en boomkruiper, Grote bonte specht, Roodborst en Houtduif). Er werden geen nesten van uilen of roofvogels aangetroffen, ook geen jagende dieren.

Zoogdieren

In de plangebieden werden geen eekhoorns gezien. Wel werd een eekhoorn gezien ten westen van gebied 4, aan de Graaf Lodewijklaan. Waarschijnlijk afkomstig uit nesten op de grens met de achtertuinen van de Graaf Jan laan. In gebied 2 werd een egel gezien.

Er werden diverse soorten vleermuizen jagend aangetroffen (Myotis vleermuizen en Laatvlieger boven de open ruimte van het werkdepot naast gebied 4 en Laatvlieger op de heide, nabij gebied 5 en Rosse vleermuis boven bos). Laatvliegers op route werden gehoord langs gebied 5 vanaf het heideveld naar de wijk Hoge Dennen.

In gebied 5 (WOM) werden regelmatig zwerpende gewone dwergvleermuizen gevonden boven de zuidelijke erker van het gebouw (5 juni, 4 sept) en boven het hoge dak (4 sept). Ook uitvliegende dwergvleermuis werd daar gehoord/gezien (5 juni).

Vliegroutes van gewone dwergvleermuis lagen op de Hoog Kanjelaan (20 mei, 17 juli). Op 16 augustus werd een midzomernachtzwermer gevonden rond een woning aan de Hoog Kanje naast gebied 1. Op dezelfde nacht werd een roepende dwergvleermuis (een paargebiedje) gevonden op de grens van flat 10 (buiten plangebied) en gebied 2. In 2017 was in flat 10 al een verblijfplaats gevonden.

Amfibieën

Er werden geen amfibieën gevonden.

Reptielen

Er werden geen reptielen gevonden. Echter op korte afstand van het wijkinformatiecentrum werd door bewoners op de westgrens van Kerckebosch een Hazelworm gezien. Een drukkeweg scheidt dit gebied van gebied 5, zodat deze soort nog niet in gebied 5 te verwachten is.

Insecten

Geen waarnemingen van beschermde soorten.

Planten

Geen waarnemingen van beschermde soorten.

Figuur 2.1 Belangrijke resultaten onderzoek 2018

2.6 Het belang van het terrein voor beschermde soorten

Vogels

De diverse bospercelen vormen onderdeel van het leefgebied van veel vogels. Voornamelijk als voedselgebied.

Zoogdieren

- Gebied 1 is niet meer dan een jachtgebied en vliegroute voor dwergvleermuizen.
- Flat 10 blijkt nog steeds een belangrijke plek voor de gewone dwergvleermuis. De aanwezigheid van bos (gebied 2) naast het gebouw zorgt ervoor dat hier een paargebied kan bestaan. In 2017 werd in flat 10 ook een verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis gevonden.
- Gebied 3 functioneert alleen als jachtgebied van vleermuizen (te jonge bomen).
- Gebied 4 heeft met zijn oude bomen blijkbaar toch geen betekenis als verblijfplaatsen van vleermuizen.
- Gebied 5 is van belang als verblijfplaats voor de gewone dwergvleermuis (Wijkinformatiecentrum WOM). Het bos achter het centrum is van belang voor de eekoorn (op de grens met achtertuinen).
- De open ruimtes in Kerckebosch blijken nog steeds van belang als jachtgebied van de Laatvlieger, die in de wijk Hoge Dennen een verblijfplaats moet hebben.

Amfibieën

Het plangebied kan alleen als land- en winterbiotoop voor de gewone pad dienen.

Reptielen

Het plangebied is (nog) niet van belang voor de hazelworm.

Insecten

Het plangebied is niet van belang voor beschermde insecten.

Planten

Het plangebied is niet van belang voor beschermde planten.

2.7 Het belang van het terrein voor beschermde gebieden

Het plangebied is niet van belang voor omringende beschermde bos- en heidegebieden.

3 Effecten

3.1 Effecten van het plan op beschermde soorten

Vogels

Geen belangrijke effecten van bosvelling in gebied 1, 2, 3, 4 en 5, zolang er maar niet geveld wordt in het broedseizoen (1 maart – 1 augustus). De meeste nesten van vogels liggen in de particuliere tuinen (oude boomrijke tuinen). Er zijn geen effecten van slopen in gebied 5, mits dit niet in de broedtijd plaats vindt. Er worden door het plan geen jaarrond beschermde nesten bedreigd.

Vleermuizen

- De velling van deelgebiedje 1A heeft geen gevolgen voor beschermde vleermuizen.
- De velling van gebied 2 leidt tot verlies van een paargebiedje van de gewone dwergvleermuis. Ook het slopen van flat 10 zal dat tot gevolg hebben (niet in dit plan).
- Velling van gebied 3 leidt tot verdwijnen van jachtgebied van vleermuizen, dat echter amper aanwezig is in Kerckebosch.
- Velling van gebied 4 leidt (tegen verwachting) niet tot effecten op vleermuizen. Door oude bomen met holten hier te sparen blijven potentiële verblijfplaatsen van echte bosbewonende vleermuizen (Myotissoorten, Grootoorvleermuis en Rosse vleermuis) behouden.
- De sloop van het Wijkinformatiecentrum betekent verlies van een middelgrote zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis. Deze zomerverblijfplaats kan mogelijk ook in gebruik zijn als winterverblijfplaats, die dan ook verloren gaat.

De geplande veranderingen in het plangebied leiden niet tot belangrijke veranderingen in de functie van het plangebied als leefgebied voor vleermuizen. De toekomstige functies van de plangebieden voor vleermuizen wijken niet erg af van de huidige.

Tabel 3.1: verandering functies leefgebied vleermuizen

	Huidige functie	toekomstige functie
Gebied 1	Jachtgebied (bosjes) Vliegroute (laan)	Jachtgebied (bosjes) Vliegroute (laan)
Gebied 2	Paargebied (flat naast bos)	Jacht- en paargebied, verblijven (woningen naast bos)
Gebied 3	Jachtgebied (jong bos)	Jacht- en paargebied, verblijven (gebouw in bos)
Gebied 4	Jachtgebied (bos/open plek)	Jacht- en paargebied, verblijven (oude bomen, Woningen en bos)
Gebied 5	Klein zomer- en winterverblijf	Verblijven, jacht- en paargebied (woningen en bos)

Eekhoorn

Velling van het achterliggende bos bij het Wijkinformatiecentrum kan leiden tot verstoring en verlies van eekhoornleefgebied.

Amfibieën

Er worden geen effecten verwacht op de gewone pad.

Reptielen

Er worden geen effecten verwacht op hazelwormen.

Insecten

Er worden geen effecten verwacht op insecten.

Planten

Er worden geen effecten verwacht op planten

3.2 Effecten van het plan op beschermde gebieden

Er zijn geen effecten te verwachten op de omringende natuurgebieden van de NNN.

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Conclusies

Vermits de bosvellingen buiten de broedtijd van vogels uitgevoerd worden, treden er geen negatieve effecten op. Daarop zijn de volgende uitzonderingen.

- Velling van gebied 2 leidt tot verdwijnen van een paargebied van de gewone dwergvleermuis.
- Velling in gebied 5 leidt mogelijk tot verlies van eekhoornleefgebied.
- Sloop in gebied 5 leidt tot verlies van een zomer- en mogelijk winterverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis.

Er zijn geen effecten op de instandhouding van omringende beschermde gebieden.

4.2 Aanbevelingen voor mitigatie en compensatie

Voorkomen dat dieren gestoord of bedreigd worden (art. 3.5 lid 2) kan bereikt worden, door in bepaalde periodes niet te werken. Vooral de start van de werkzaamheden is belangrijk. Eenmaal gestart, dan zullen de dieren geen gebruik meer gaan maken van de verblijfplaats, jachtgebied of paargebied, mits er alternatieven zijn.

De vernietiging van de plek (art. 3.5 lid 4 en art 3.1 lid 2) kan alleen gecompenseerd worden, door tijdelijke en permanente alternatieven aan te bieden (4 per plek die verdwijnt). Alternatieven voor een zomerverblijfplaats dienen voor 1 maart aanwezig te zijn (de dieren komen dan uit de winterslaap). Alternatieven voor een paargebied van vleermuizen dienen voor 1 juli aanwezig te zijn en alternatieven voor een vleermuiswinterverblijf dienen voor 1 augustus aanwezig te zijn (vleermuizen zoeken dan al naar winterkwartieren).

4.3 Randvoorwaarden en werkbare perioden

Voor het winterverblijf naast gebied 1 gelden verlichtingsbeperkingen, maar omdat daar niet direct naast gebouwd wordt - het betreft een particulier pand waar niets verandert - wordt, leidt dat niet tot nadere randvoorwaarden voor de uitvoering en eindsituatie. De omgeving ervan wordt anders gerangschikt, maar behoudt dezelfde onderdelen dicht bij elkaar. Voor het kleine verblijf in gebied 5 (WIC), geldt dat er niet gestart mag worden tussen november en maart (winterslaap) en tussen mei en oktober (zomerverblijf) (zie tabel 4.1). Bij de start van de werkzaamheden bij verblijfplaatsen in een gebouw (gebied 2 en 5), dienen minimaal twee maanden vooraf vervangende plekken aangeboden te worden. Twee weken voor de start dient de bestaande plek ongeschikt gemaakt te worden (op een wijze zoals ook al eerder is toegepast in het project). Na de wachttijd, waarin de dieren zelf weg kunnen komen, kan gestart worden met de sloop. Tabel 4.1 geeft de werkbare perioden.

Tabel 4.1: werkbare perioden

Soort	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Bosvogels	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Gewone dwergvleermuis	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■

- Zomertijd vleermuis: niet starten met sloop in mei – juli;
- Broedtijd vogels: niet vellen maart - juli.
- Paartijd vleermuizen: niet starten met sloop en velling
- Winterslaap vleermuizen: niet starten met sloop
- Start werken mogelijk voor betreffende soortgroep

4.4 Ontheffing Wnb

Voor de sloop van het Wijkinformatiecentrum en de velling in gebied 2 is een ontheffing nodig in het kader van de Wet Natuurbescherming (Wnb) voor het vernietigen van verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis. Voor het verlies van een vaste verblijfplaats van de eekhoorn (door de kap van het bos achter het Wijkcentrum is eveneens een ontheffing nodig. De benodigde tijd voor de ontheffingsprocedures bedraagt 13 weken (plus 6 weken ter inzage (exclusief eventuele zienswijzen en beroep en bezwaar)). Voor de activiteiten gepland in deelgebied 1 is geen ontheffing Wnb nodig.

Eekhoorn: geen ontheffing nodig

Gezien de ruime aanwezigheid van potentiële nestbomen in de directe omgeving en het feit dat de eekhoorn meerdere nesten gebruikt, mag verwacht worden dat het leefgebied van deze soort, op de grens van de achtertuinen en bos, behouden blijft. Er is derhalve geen ontheffing nodig voor de eekhoorn aangezien er voldoende leefgebied behouden blijft.

Ontheffing gewone dwergvleermuis

Bij de sloop van het wijkcentrum en bij de kap van het bos in deelgebied 2 gaan twee verblijfplaatsen (geen kraamkolonie) verloren. Hiervoor is een ontheffing Wnb (ex artikel 3.8, lid 4). Er is voorzien in mitigerende maatregelen (het ophangen van vier vleermuiskasten) per locatie (8 in totaal). De vleermuiskasten worden tenminste 2 maanden voorafgaand aan de ingreep opgehangen zodat de dieren eraan kunnen wennen. Het is zinvol om deze ontheffing te koppelen aan de voorgenomen sloop van flat 10 (waarvoor ook een ontheffing Wnb nodig is omdat daar in 2017 een verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis is aangetroffen). De gewone dwergvleermuizen kunnen inmiddels ook op veel andere locaties in het gebied potentieel geschikte permanente verblijfplaatsen vinden (in holtes in de nieuwe gebouwen).

Bijlage 1: Details gebieden 1 t/m 5

Figuur B1-1: Eindsituatie in detail gebied 1

Figuur B1-2: Eindsituatie in detail gebied 2

Figuur B1-3: Eindsituatie in detail gebied 3

Figuur B1-4: Eindsituatie in detail gebied 4

"ONDER DE HOGE DENNEN" - Kavelspoor Informatiecentrum ca. 4.420 m²

Figuur B1-5: Eindsituatie in detail gebied 5

Bijlage 2: Wettelijke grond voor een natuurtoets

Toets in het kader van soortbescherming

Bij elk plan dat ingrijpt op standplaatsen van planten of vaste verblijfplaatsen van dieren, dient getoetst te worden wat het effect is op beschermde soorten, die met name genoemd zijn in de Natuurbeschermingswet. Deze wet geldt altijd en overal, waar beschermde soorten voorkomen.

Zorgplicht soortbescherming (art.1.1. Natuurbeschermingswet)

Ook onbeschermde soorten mogen niet onnodig moedwillig vernietigd worden. Iedereen dient zich te houden aan de zorgplicht. Dit houdt in dat de ingreep op zodanige wijze dient plaats te vinden, dat de schade aan soorten zoveel mogelijk beperkt wordt. Men dient bij de uitvoering rekening te houden met kwetsbare perioden van soorten (voortplantingstijd, overwintering). Alle soorten die tijdens de ingreep aangetroffen worden dienen verplaatst of beschermd te worden, zodat zij behouden kunnen blijven. Vaak is hiervoor deskundige begeleiding nodig bij de uitvoering van het plan.

Beschermingscategorieën

In de Natuurbeschermingswet worden beschermde soorten in drie beschermingscategorieën ingedeeld.

- A. Vogelsoorten genoemd in art. 1 van de Vogelrichtlijn
- B. Dier- en plantensoorten genoemde in Bijlage IV a en b van de Habitatrichtlijn
- C. Overige dier- en plantensoorten genoemd in Bijlage A en B van de Natuurbeschermingswet.

A. Van nature in Nederland in het wild levende vogels uit art. 1 van de Vogelrichtlijn

Art. 3.1 benoemt de verboden handelingen, waarvan wij hier alleen handelingen noemen die voorkomen bij ruimtelijke ontwikkeling.

- Lid 1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels te doden of te vangen.
- Lid 2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- Lid 4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
- Lid 5. Het verbod (verstoren), bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Gedeputeerde Staten kunnen op grond van art. 3.3 ontheffing verlenen van de verboden uit art. 3.1, als aan alle van de volgende voorwaarden voldaan is:

- a. Er is geen andere bevredigende oplossing
- b. De ingreep is nodig in het kader van de volgende belangen, die bij ruimtelijke ontwikkeling een rol kunnen spelen:
  - Volksgezondheid of openbare veiligheid;
  - Voorkomen van belangrijke schade;
- c. De ingreep leidt niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de soort.

Naast deze strikte bescherming van alle vogels tijdens het broedseizoen, gelden er nationale regels voor extra bescherming van nesten.

Lijst van beschermde vogelsoorten

Van alle vogelsoorten zijn de bewoonde nesten tijdens het broedseizoen beschermd.

Daarboven zijn nesten en verblijfplaatsen van vogels jaarrond beschermd, als deze:

- Het gehele jaar gebruik maken van de verblijfplaatsen (cat. 1);
- Honkvaste koloniebroeders zijn (cat. 2);
- Honkvaste niet-koloniebroeders zijn (cat. 3);
- Zelf geen nest maken en elk jaar naar hetzelfde nest terugkeren (cat. 4).

B. In het wild levende soorten uit bijlage IV, onderdeel a (dieren) of onderdeel b (planten) van de Habitatrichtlijn in hun natuurlijke verspreidingsgebied.

Art. 3.5 benoemt de verboden handelingen, waarvan wij hier alleen handelingen noemen die voorkomen bij ruimtelijke ontwikkeling.

- Lid 1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, opzettelijk te doden of te vangen.
- Lid 2. Het is verboden dieren van soorten uit bijlage IV, onderdeel a, van de Habitatrichtlijn, opzettelijk te verstoren.
- Lid 4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
- Lid 5. Het is verboden planten van soorten uit bijlage IV, onderdeel b van de Habitatrichtlijn, opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Gedeputeerde Staten kunnen op grond van art. 3.8 ontheffing verlenen van de verboden uit art. 3.5, als aan alle van de volgende voorwaarden voldaan is:

- a. Er is geen andere bevredigende oplossing
- b. De ingreep is nodig in het kader van de volgende belangen, die bij ruimtelijke ontwikkelingen een rol kunnen spelen:
  - Voorkomen van ernstige schade;
  - Volksgezondheid, openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang; met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten
- c. Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

C. In het wild levende dieren van soorten uit bijlage A en in het natuurlijke verspreidingsgebied voorkomende planten van soorten uit bijlage B van de Natuurbeschermingswet

Artikel 3.10 benoemt de verboden handelingen, waarvan wij hier alleen de handelingen noemen die voorkomen bij ruimtelijke ontwikkeling en renovatie.

- Lid 1a. Het is verboden dieren van soorten uit bijlage A van deze wet opzettelijk te doden of te vangen.
- Lid 1b. Het is verboden de voortplantingsplaatsen en rustplaatsen van de soorten uit bijlage A van deze wet, opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
- Lid 1c. Het is verboden de planten van soorten uit bijlage B van deze wet, opzettelijk te plukken, te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Gedeputeerde Staten kunnen op grond van art. 3.10 lid 2 ontheffing verlenen van de verboden uit art. 3.10, als aan alle van de volgende voorwaarden voldaan is:

- a. Er is geen andere bevredigende oplossing

-
- b. De ingreep is nodig in het kader van de volgende belangen, die bij ruimtelijke ontwikkeling of renovatie een rol kunnen spelen:
- Voorkomen van ernstige schade;
  - Volksgezondheid, openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang;
  - in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
  - Ter voorkoming van schade of overlast;
  - In het algemeen belang.
- c. Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Art. 3.31 lid 1: De verboden in artikel 3.1 en 3.5 gelden niet voor handelingen die zijn beschreven in een door de Minister goedgekeurde gedragscode in het kader van:

- Een bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- Een bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of de bosbouw;
- Een bestendig gebruik;
- Ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

Zo'n gedragscode houdt zich aan de beschreven belangen (art. 3.31 lid 2), die de handeling noodzakelijk maken, zoals genoemd in art. 3.3, 3.8. De beschreven handelingen mogen geen economische benutting als doel hebben. De gedragscode beschrijft hoe er zorgvuldig gehandeld wordt. Zorgvuldig handelen betekent dat er zo min mogelijk dieren worden gedood, verblijfplaatsen, eieren en planten worden vernield (art 3.31 lid 3).